

Trøndelag fylkeskommune
Fylkets hus, PB 2650
7735 Steinkjer
postmottak@trondelagfylke.no

Stjørdal, 22.02.2019

Dette brevet sendes på vegne av: Norsk Botanisk Forening avdeling Trøndelag, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, NOF Trøndelag, Trondheim Kajakklubb, Fremtiden i Våre Hender Trondheim, Trondhjems Turistforening, Nord-Trøndelag Turistforening, Nord-Trøndelag Jeger- og fiskerforening og Sør-Trøndelag Jeger og Fiskerforening.

Høringsuttalelse planprogram regional plan for arealbruk

Innledning

FNF Trøndelag er et samarbeidsforum for natur- og friluftsansjasjoner på fylkesnivå. Vi er opptatte av at myndighetene skal legge til rette for en arealpolitikk som er forenlig med fremming av friluftsliv og bevaring av sårbar natur. Vi takker for muligheten til å komme med innspill på vegne av medlemsorganisasjonene våre og håper dere vil ta disse i betraktning.

Våre anbefalinger

Generelt

I planprogrammet nevnes det at det ikke er aktuelt å bruke planbestemmelser fordi dette vil utløse krav om konsekvensutredninger. Vi er av den oppfatning av at det i enkelte tilfeller vil være helt nødvendig å bruke planbestemmelser for at utviklingen skal gå i den retningen vi ønsker. Fagre oppfordringer er lett å se bort fra for kommunene, og kommunene har sjelden blick på de regionale utfordringene i arealpolitikken. Spesielt når det gjelder kystzoneplanlegging og samordnet areal- og transportplanlegging.

Energipolitikk – fornybarutbygging

Det er positivt at planprogrammet signaliserer at det ikke er ønskelig med nye store vindkraftutbygginger ut over de som allerede er gitt konsesjon til. Dette støtter vi helhjertet. Når

Forum for
natur og friluftsliv
Trøndelag

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal
trondelag@fnf-nett.no / 97726263
www.fnf-nett.no/sortrondelag
Org. nr.: 916627831

man ser utbyggingstakten på landbasert vindkraft og det konfliktnivået som oppstår lokalt og regionalt så er det et kraftig varsku om at nok er nok. Det er dessuten en tendens til at det bygges ut høyere vindturbiner og dermed blir influensområdene for anleggenes påvirkning også større. Trøndelag fylkeskommune bør også parallelt med dette planarbeidet engasjere seg i nasjonal ramme for vindkraft og si klart og tydelig fra til NVE at det ikke er ønskelig med mer tilrettelegging for vindkraft.

Småkraftutbygging må i større grad bli vurdert ut fra påvirkning på biologisk mangfold, vassdragenes verdi for friluftsliv og landskapsopplevelse. Typisk negative prosjekter er de som berører trua og sjelden elvenatur, gode fiskeelver og utbygginger i urørt natur. Hvor mye energi småkraftverkene produserer må også tas i betraktning, og her er småkraftverkene i en særstilling i negativ forstand. Det blir produsert relativt lite kraft sett opp mot andelen urørt natur som bygges ut for eksempel. Fylkeskommunen bør også presse på for at kunnskap om biologisk mangfold i berørte vassdrag er best mulig. En samlerapport bestilt av NVE om oppdaterte kunnskapsgrunnlag i allerede konsesjonsgitte prosjekter var nedslående, og viste at kraftverkernes konsulenter systematisk underregistrerte naturverdiene, også i en slik grad at konsesjonsspørsmålene i mange tilfeller ville blitt omgjort hvis faktiske verdier forelå som beslutningsgrunnlag i konsesjonsbehandlingen.

Vi støtter Trøndelag fylkeskommunes syn på at vi ikke bør bygge ut mer landbasert vindkraft, og oppfordrer fylkeskommunen til å i større grad gi konstruktive høringsinnspill i småkraftutbygging når det kommer til vurderinger rundt spesielt friluftsliv som FK er fagmyndighet for, men også når det gjelder biologisk mangfold og landskapsopplevelse.

Kystzoneplanlegging

Berører FN's bærekraftsmål nummer 14 om «Liv under vann», som fylkeskommunen har som mål å etterkomme.

Fylkeskommunen, med sin delegerte myndighet fra Fiskeridirektoratet, gir tillatelser til lokalitetsklareringer for oppdrettsanlegg. Det er positivt at det tas initiativ til store interkommunale kystzoneplaner. Etter vår oppfatning foregår disse prosessene dessverre som regel etter et speilvendingsprinsipp der man skjærer små arealer for etablering av oppdrettsanlegg, mens den store delen av sjøarealene åpnes for oppdrettsvirksomhet. Uten krav til gode konsekvensutredninger eller andre store miljøkartlegginger. Kommunene er i sin fulle rett til å gjøre dette, men det fremmer ikke en økologisk bærekraftig utvikling, og fører i stor grad til at mesteparten av den Trønderske kystlinjen kan åpnes for tradisjonell oppdrettsvirksomhet i sjø. Vi ønsker at fylkeskommunen er en pådriver for å fremme en mer bærekraftig arealforvaltning til sjøs. Slik kan man i en større grad unngå konflikter med fiskeri-, friluftslivs- og naturverninteresser. Fylkeskommunen bør også være en pådriver for at kommunene i større grad differensierer mellom arealer for tradisjonell oppdrettsnæring med utslipp til sjø og utslippsfrie anlegg. Dermed får næringen større incentiver til å satse på utslippsfrie løsninger. Arealer som kan foreslås som utslippsfrie kan være:

- Områder utenfor lakse- og sjøørretelver hvor spesielt sjøørret og utvandrende smolt er sårbare for lakselus.
- Områder som ligger i nærheten av fiskeriområder.
- Sårbare gytefelt.
- Terskelfjorder med lav vannutskiftning.

- Områder med en skjør økologisk balanse, for eksempel oksygenfattige fjorder.

Vi oppfordrer fylkeskommunen til å angi planbestemmelser for sjøarealene som gjør det mer attraktivt å satse på utslippsfri teknologi. Sammen med gratis utviklingskonsesjoner fra staten vil det gi en mer økologisk bærekraftig oppdrettsnæring.

Næringsarealer

Vi mener det er behov for større fokus på samordnet areal- og transportplanlegging i et regionalt perspektiv. Fylkeskommunen må være mer tydelig i sine retningslinjer når det gjelder etablering av arealkrevende industri spesielt. Skrekkeeksempelet er Norsk Kyllings etablering i Orkanger når det var tilgjengelige arealer i Malvik med mye lavere konfliktnivå. I Orkanger var utbyggingen i strid med miljømålene i vannforskriften, det innebar negativ påvirkning på det nasjonale laksevassdraget Orkla, det var et direkte inngrep i et A-område for friluftsliv, og det la beslag på god kornjord.

Fylkeskommunen påpeker i høringsdokumentet at kunnskapen om alternative lokaliseringer i andre kommuner ofte er vanskelig å innhente, men når kunnskapen foreligger, slik tilfellet var med Norsk Kylling, så bør fylkeskommunen være klar og tydelig på at det minst konfliktfylte alternativet bør prioriteres når alt annet er likt, og konflikten med for eksempel naturverdier og jordvern er betydelig mye større på den ene siden. Vi kan ikke bare la utbyggere styre arealpolitikken i reneste Lykkelandstil.

Hyttebygging

Hyttebygging er en av de store driverne for utbygging av urørt natur. I Oppland er det nå igangsatt et arbeid med å etablere en regional plan for utbygging av fritidsboliger. Regional plan for arealbruk i Trøndelag bør ha et kapittel som sier noe om hvilken utvikling man ønsker for bygging av fritidsboliger, spesielt i fjellområdene, men også for strandsonen. Vi har registrert at det ofte legges planer for mange flere hytter enn det som blir realisert, og vi savner at man fører et slags regnskap over hvor hardt utbyggingspresset i kommunene er. Dette vil være et nyttig verktøy for å vurdere kapasitet og press på naturen når man skal behandle planer for nye prosjekter.

Naturverdier og områder med sårbar natur

Vi oppfordrer fylkeskommunen til å ta med en bestemmelse som skal ta sikte på å ta vare på verdifull og urørt natur. Verdifull natur som ikke er underlagt formelt vern har i dag en svak rettssikkerhet i planarbeid. Spesielt i en tid hvor staten har gått bort fra å inkludere inngrepsfri natur (INON) i sine forvaltningsmål bør et fylke som Trøndelag, som har mistet størst andel av INON-områder etter de store vindkraftutbyggingene som er gjennomført og planlagt, ta et større ansvar for å bevare villmarksområdene vi har.

Det bør også inkluderes et mål om å ta vare på andre verdifulle og sårbare naturtyper. Rødlistehotspots og gjenværende våtmarks- og gruntvannsområder i tilknytning til Trondheimsfjorden spesielt. Sistnevnte har blitt systematisk nedbygget etter at by- og tettstedsutviklingen rundt de store elvedeltaene i fylket har blitt gjennomført. Munningsområdene rundt Orkla, Nidelva, Levangerelva og Steinkjerelva er alle sammen bygget ned i tillegg til utbygginger ved utløpet av en rekke mindre vassdrag. Dette er områder som er svært viktige for biologisk mangfold, spesielt fugleliv, og er en problematikk vi føler har blitt litt oversett. Hotranosen på Skogn er et område som nå er under press fra bla. virksomheten til Norske Skog.

Strandsoneforvaltning

Vi støtter fylkeskommunens initiativ til å oppdatere skråfotosamlingen av strandsonen. Dette vil bidra til å synliggjøre flere små utbygginger som ikke nødvendigvis får alarmklokkene til å ringe. Vi støtter også en differensiert strandsoneforvaltning mellom områder som har hardt utbyggingspress og mye folk, opp mot områder som ikke har den samme knappheten av verdifull strandsone. Dette må selvsagt skje etter nøye avveining i hvert enkelt tilfelle.

Friluftsliv

Det bør inkluderes et kapittel om påtrykk til kommunene for å kartlegge og verdisette sine friluftsområder. De fleste av kommunene har gjennomført denne kartleggingen, men de som ikke har det må få sterke formaninger om å gjennomføre dette. De som har gjennomført kartlegging, men ikke registrert denne i Naturbase bør også få påtrykk om å gjøre dette. Et trist bilde på at manglende kartlegging kan få store konsekvenser ser vi i Miljødirektoratets forslag til eksklusjoner for friluftsliv og naturverdier til nasjonal ramme for vindkraft. Her ser man tydelig at det spesielt på Fosen og i Ytre Namdal er kunnskapshull når det gjelder friluftslivsverdier, og følgelig kan ikke direktoratet anbefale friluftseksklusjoner der de ikke har kunnskap om at det er verdifulle friluftsområder.

Marius Nilsen
Koordinator
FNF Trøndelag

Dokumentet er elektronisk godkjent

forum for
natur og friluftsliv
Trøndelag

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal
trondelag@fnf-nett.no / 97726263
www.fnf-nett.no/sortrondelag
Org. nr.: 916627831